Praat Vandaag Over Morgen

Inzichten, interventies & aanbevelingen

Langer thuis blijven wonen; dit is belangrijk en nodig!

Laat je stem horen en ga in gesprek!

Hoe ga jij met je naasten het gesprek aan?

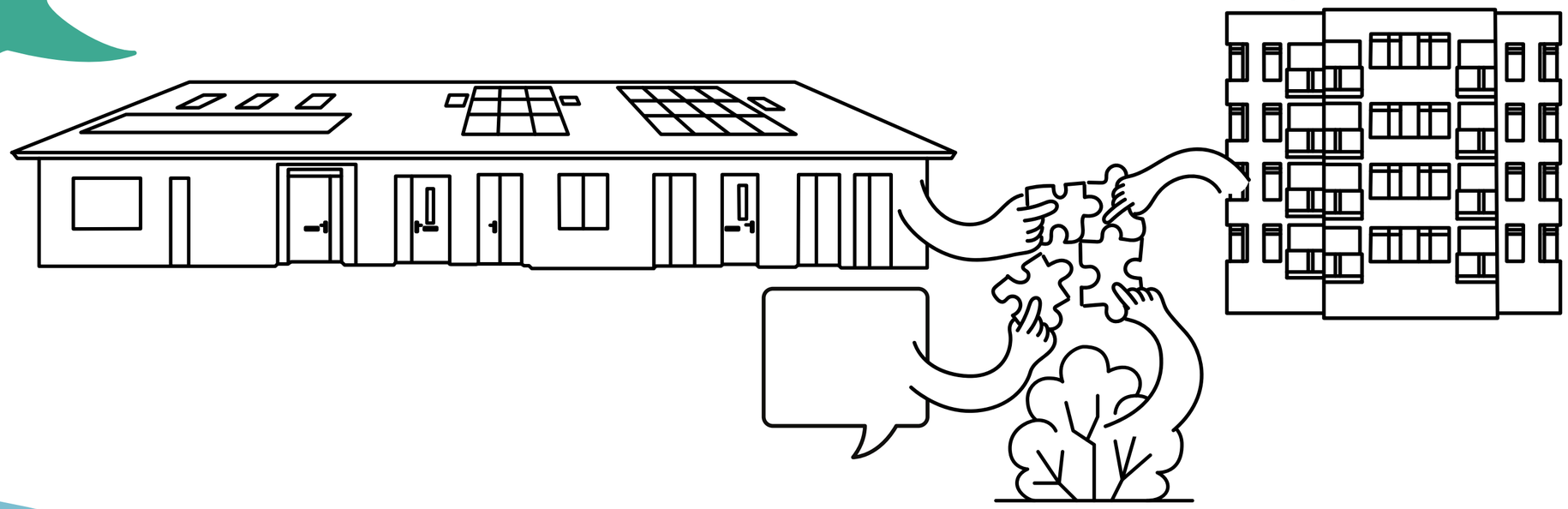

Wat was de verandervraag

1. Wat hebben inwoners van Veenendaal tussen 55-70 jaar nodig om NU maar ook in de toekomst op een gezonde en sociale manier langer thuis te kunnen blijven wonen.

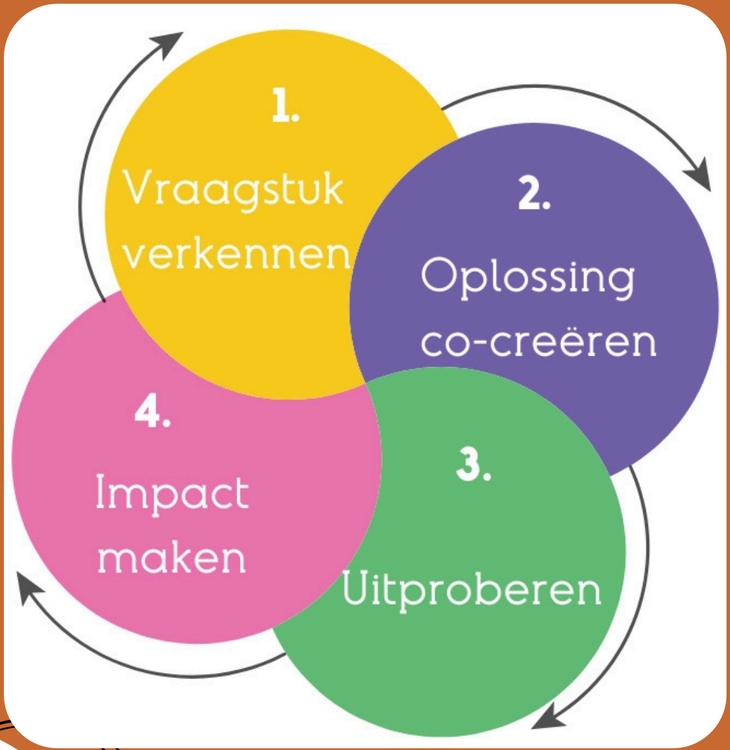

We hebben de Thuis aanpak ingezet. Hiermee zorgen we ervoor dat oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken niet voor, maar mét de mensen die erdoor geraakt worden ontwikkeld.

Dit leidt tot:

- De mogelijkheid voor mensen die door een vraagstuk geraakt wordt om mee te doen
- Een goede en gelijkwaardige reatie tussen de betrokken partijen
- Betere oplossingen (beleid, aanpak, etc.) die aansluiten bij de praktijk en beoogde impact
- Ruimte om buiten de lijntjes te kleuren als het vraagstuk daarom vraagt
- Sneller en goedkoper kunnen uitproberen en uitvoeren van oplossingen en ideeën
- Impactgericht werken en effectief en snel kunnen bijsturen

6 BELANGRIJKSTE INZICHTEN

1.

Er is geen expliciet beleid gelabeld als “preventieve strategie voor 55-70 jaar” in de huidige Woonvisie en Woonzorganalyse.

2.

Veenendalers tussen 55-70 gaan graag in gesprek op plekken waar ze de tijd hebben

3.

Noem de inwoners tussen 55-70 jaar geen OUDEREN en bekijk het vraagstuk generationeel

4.

70% van de Veenendalers willen graag thuis blijven wonen... maar inwoners lopen (te) vaak vast

5.

Vrijwel niemand wil afhankelijk zijn van zorg, maar tijdige ondersteuning om voorbereid te zijn wordt wél enorm gewaardeerd.

6.

Eenzaamheid wordt ervaren, zeker bij alleenstaanden zonder netwerk of bij verlies van partner en/of mobiliteit

1 Er is geen expliciet beleid gelabeld als “preventieve strategie voor 55-70 jaar” in de huidige Woonvisie en Woonzorganalyse

Wat is wel aanwezig in de huidige Woonvisie

- Er is een preventieve woon- en zorgstrategie voor 55–70-jarigen aanwezig, zij het impliciet. De focus ligt op tijdige doorstroming, bewustwording, geschikt aanbod creëren, en behoud van zelfstandig wonen

Wat ontbreekt of is beperkt uitgewerkt in de huidige Woonvisie?

- Er is geen expliciet beleid gelabeld als “preventieve strategie voor 55-70 jaar”.
- Er wordt weinig onderscheid gemaakt tussen verschillende subgroepen binnen deze leeftijd (bijv. vitaal vs. kwetsbaar).
- Preventieve inzet op gezondheid, welzijn en mantelzorgondersteuning komt slechts zijdelings aan bod.

Wat staat er in de huidige Woonzorganalyse

De analyse richt zich vooral op:

- Kwetsbare doelgroepen (75+, VG, GGZ, jongeren);
- Huidige en toekomstige zorgvraag (2021–2040);
- Woningaanbod en -geschiktheid in relatie tot zorgzwaarte.

Wat ontbreekt er in de huidige Woonzorganalyse?

Er is geen preventieve woon- en zorgstrategie voor 55–70 jaar uitgewerkt in de woonzorganalyse, maar de woonzorganalyse bevat wel essentiële onderleggers voor een preventieve strategie. Met name:

- De opbouw van de toekomstige zorgvraag;
- De groeiende behoefte aan passende woningen;
- De beschikbaarheid van gebiedsspecifieke woningdata;
- De trends rond extramuralisering en geclusterd wonen.

In 2021 - Gebrekkig woningaanbod / mismatch

· Slechts 36% van de woningen was direct geschikt.
· Veel huizen waren potentieel geschikt, maar vergden aanpassingen.
· Onvoldoende woningen beschikbaar voor 30% die wilde verhuizen en doorstroombeweging op gang wilde brengen

Voorzorgsplanning en bewustwording

Veel inwoners in deze groep dachten pas na over hun woonsituatie bij een acute zorgvraag.
Er was weinig kennis of zicht op alternatieve woonvormen zoals geclusterd wonen met zorg nabij levensloopgeschikte appartementen, particuliere initiatieven of hofjesconcepten.

Interventie 1

Zorg dat er in de nieuwe Woonvisie, specifiek voor de groep inwoners tussen 55-70 jaar, een expliciete preventieve woon- en zorgstrategie wordt ontwikkeld.

Waarbij de inwoners:

- Zelf de regie houden over hun woon- en zorgtoekomst;
- Op tijd passende woonkeuzes kunnen maken (voorkomen van acute verhuisdruk);
- Langer gezond, verbonden en zelfstandig thuis kunnen blijven wonen;
- Tegelijk bijdragen aan doorstroming op de woningmarkt.

2

Veenendalers tussen 55-70 jaar gaan graag in gesprek op plekken waar ze de tijd hebben

We hebben in deze pilot van ongeveer 200 Veenendalers feedback ontvangen. Waarvan het merendeel uit de leeftijd tussen 55-70 jaar. Ook hebben we verschillende participatievormen opgezet waarbij de focus lag om naar de inwoners toe te gaan in hun eigen leefwereld

Kies verschillende participatievormen om een zo divers mogelijk publiek te bereiken en werk samen met ervaringsdeskundigen en leeftijdsgenoten

- Er is een mobiele ontmoetingsplek ontwikkeld op het Beduineplein
- Er zijn meerdere inloopmomenten in de Cultuurfabriek geweest
- Er is een huisbezoek bij de woongroep Vigo geweest
- Er is een vragenlijst opgesteld en gedeeld via de Rijnpost
- Er is een slotavond georganiseerd voor lokale borging

De mobiele ontmoetingsplek (bus) werd enorm gewaardeerd:

- Gelijkwaardig, open gesprek met leeftijdsgenoten werkt het beste
- Inzet van vrijwilligers van Veens Welzijn en Thuis Wageningen gecombineerd met inzet professionals Veens Welzijn
- De marktsetting en statafels met koffie zorgen voor een ontspannen sfeer.
- Belang van luisteren in de wijk, buiten het gemeentehuis.

Interventie 2

Ontwikkel als gemeente Veenendaal, samen met sociale partners, een nieuw mobiel participatiemiddel waar je gebruik van kan maken. Waarmee je naar de inwoners toe kan gaan in hun eigen leefwereld en inwoners bij kan betrekken als vrijwilligers. Om zo communities te kunnen bouwen rondom een maatschappelijk vraagstuk

3 Noem de generatie inwoners tussen 55-70 jaar GEEN ouderen en bekijk dit vraagstuk generationeel

Deze (baby boom) generatie houdt graag de regie en hecht aan hun zelfstandigheid en autonomie. Voorkom ‘gedwongen verhuisstress’ later door nu in te zetten op ‘samenregie’ en maak een plan voor over 5-10 jaar. Betrek hierin ook de kinderen.

Unieke kenmerken van de babyboomer-generatie

- ✅ Zijn relatief vitaal
- ✅ Denken vooruit, maar handelen pas bij urgentie
- ✅ Zijn relatief kapitaalkrachtig (woningbezit)
- ✅ Opgegroeid in een tijd van economische groei en maatschappelijke veranderingen
- ✅ Willen comfort, gemak én betekenisvolle contacten
- ✅ Zijn bereid om te investeren in eigen toekomst als aanbod aantrekkelijk is
- ✅ Digitaal vaardiger dan eerdere generaties, maar met variatie in gebruik en vertrouwen

LET'S TALK ABOUT IT

Interventie 3

Ga in gesprek met alle huishoudens/inwoners in Veenendaal tussen 55-70 en maak samen een plan voor over 5-10 jaar

Er is niet één type inwoner maar verschillende subgroepen inwoners met verschillende kenmerken.

1. Vitaal & werkend (55–65 jaar)
Actief, financieel zelfstandig, werkend, wil keuzevrijheid Oriëntatie, flexibiliteit, toekomstgericht wonen. Bewustwording, keuzeruimte, woonplanning

2. Vitaal gepensioneerd (65–70 jaar)
Tijd voor hobby's, reizen, mantelzorg, sociaal actief Compact gelijkvloers wonen, voorzieningen nabij Buurtgemeenschap, daginvulling, mantelzorgruimte

3. Sociaal en psychisch kwetsbaar (55–70 jaar)
Alleenstaand, laag inkomen, minder netwerk. Nabijheid zorg, ontmoeting, ondersteuning, gemeenschapswonen, activering, begeleiding

4. Fysiek kwetsbaar (65–70 jaar)
Beginnende beperkingen, verhoogde zorgvraag. Toegankelijke woning, zorgnabijheid, woningaanpassing, geclusterd wonen met zorg

Interventie 3

2 vragen zijn hierin het allerbelangrijkste

Praat u al over morgen?

Doel = bewustwording

Denkt u over 10 jaar nog in het huis te wonen waar u nu woont?

Doel = regie en perspectief

4 Veenendalers willen thuis blijven wonen maar lopen (te) vaak vast

De meerderheid van de inwoners (70%) wil graag zelfstandig blijven wonen in Veenendaal, bij voorkeur in hun huidige woning en in de wijk. Inwoners geven aan dat er een luisterend oor en flexibiliteit ontbreekt bij de gemeente. Inwoners hebben zelf veel ideeën hoe het anders kan, maar inwoners ervaren dat hier weinig tot geen ruimte voor wordt geboden

Algemene inzichten:

- Mensen zijn in verschillende mate bezig met hun toekomst: sommigen zijn al verhuisd of hebben aanpassingen gedaan, meerderheid stelt dit uit of weet niet hoe te beginnen.
- Grote voorkeur om over 10 jaar te blijven wonen in de huidige woning, mits aanpasbaar en mits de gezondheid het toelaat
- Een grote groep inwoners woont in een te groot in een eigen huis of appartement; levensloopbestendige woningen voor deze groep is schaars
- Meerderheid wil zelfstandig blijven wonen, maar missen betaalbaar aanbod voor doorstroming
- Meerderheid is bereid om individuele buitenruimte in te leveren. Woonruimte van 80m2 en 2 slaapkamers is het belangrijkste
    - Groen blijft belangrijk, maar merendeel staat open voor collectieve buitenruimte
- Huidig woningaanbod sluit onvoldoende aan op de wensen van inwoners tussen 55-70 jaar
- Er is een duidelijke behoefte aan betaalbare, passende woningen, vooral appartementen
- Onzekerheid toekomst Twijfel over waar te wonen bij slechtere gezondheid of verhuizen
- Veel inwoners tussen 55-70 jaar willen kleiner wonen; woongroepen/community based living worden positief beoordeeld.
    - Mensen die een relatief klein sociaal netwerk hebben hebben zo onderling contact en kunnen kleine klusjes voor elkaar doen
    - Mensen die samen met anderen willen kopen denken bewust na over het delen van de toekomstige zorgvraag en het sociale welzijn

Inzichten aanpassingen

Veel inwoners tussen 55-70 jaar willen hun woning aanpassen in plaats van verhuizen.
Drempels bij woningaanpassing zijn hoog, zeker voor huurders: lange procedures en kosten.

Veelgenoemde aanpassingen:

- (Trap)lift
- Gelijkvloers wonen
- Extra slaapkamer en badkamer op de begane grond
- Kleine tuin of balkon
- Rolstoeltoegankelijkheid (brede deuren, geen drempels)
- Goede isolatie en bescherming tegen hitte
- Lift bij etagewoningen

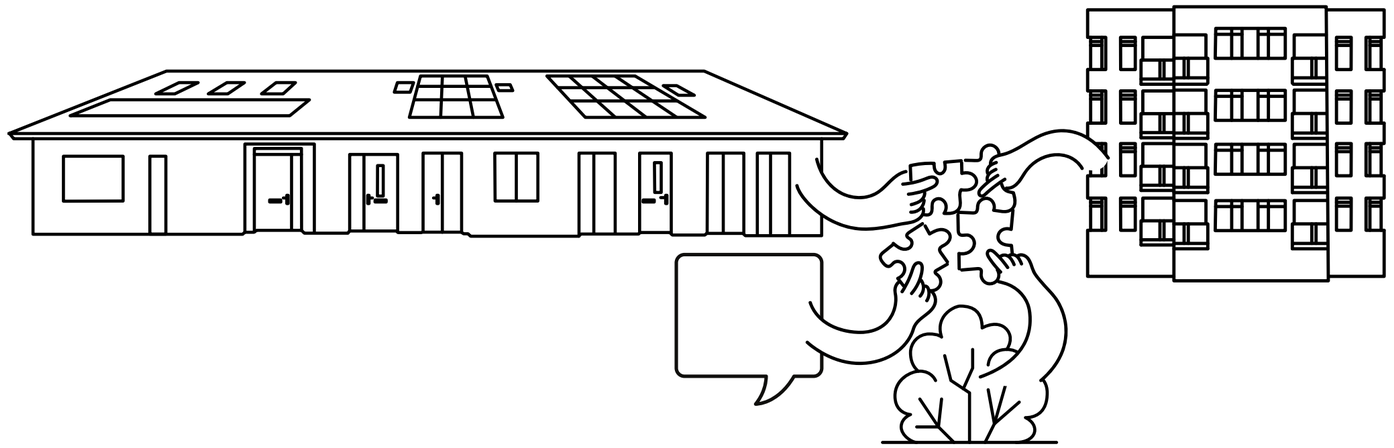

Quotes van inwoners

"Ik blijf hier wonen. Wat ik nodig heb is een extra slaapkamer en douche op begane grond, daar is al rekening mee gehouden . Dus ik ga een interne verbouwing doen"

"Een lift in het gebouw zou ideaal zijn. De helft van de bewoners heeft er baat bij, maar niemand kan verhuizen voor deze prijs. Vanwege gezondheid nu al soms lastig om de trap op te komen. Zeker met boodschappen en ook lastig met nieuwe meubels o.i.d. aangezien ik alleen ben en niemand kan helpen sjouwen. Wil liever niet weg maar kan op een gegeven moment wel nodig zijn. Ja, zie vorige antwoord. Als ik een mooi ruim appartement met goede isolatie en een fijn buiten en een lift, in een rustige buurt tegen kom voor een redelijke prijs. Wat ook lastig word aangezien ik vanwege mijn inkomen maar op een beperkt aantal woningen mag reageren. Mooiste zou zijn als ze hier een lift aanbouwen. Dat zouden de meeste andere bewoners ook wel zien zitten. Maar ja, de helft van de bewoners hier hebben het zelfde probleem. Alleen krijg je nooit zon mooi ruim appartement met redelijke/goede isolatie meer voor deze prijs. Dus stel het zo lang mogelijk uit".

"Ik ben verhuisd naar Veenendaal en en heb hier nog geen vrienden. Mijn familie woont in buitenland en mijn partner is overleden. Ik zou graag in een woongroep willen wonen

Hier woon ik over 10 jaar hopelijk nog, omdat kinderen in de buurt wonen en ik heel plezierig woon

Interventie 4

Zet een wijkgericht Woon- en Leefcoach-systeem op die inwoners tussen 55-70 jaar helpt om plannen te maken voor toekomstig wonen

1. Ondersteunt bij oriëntatie, woningaanpassing of verhuizing
2. Doe dit wijkgericht met een team van (onafhankelijke) wooncoaches, ervaringsdeskundigen en wijkmanagers van de gemeente die vooral financieel de link kunnen leggen naar bestaande gemeentelijke subsidies of landelijke subsidies. Zo heb je als gemeente een breed beeld wat er nodig is.
3. Zet (onafhankelijke) wooncoaches in de regierol om vertrouwen op te bouwen met inwoners en ook een goed beeld te hebben wat de behoefte is per wijk. Dit kan dan naast de ambities in de Woonvisie op wijkniveau worden gelegd

."

Interventie 5

1. Versneld inzetten op levensloopbestendige woningbouw

o Nieuwbouw - Kleine eengezinswoningen en appartementen (80m2, 2 slaapkamers) met lift. Gebruik hiervoor dat wat je al weet vanuit de Woon-zorg visie
o Stimuleer kleinschalige appartementen in de wijk: dichtbij familie, kerk en voorzieningen.
o Faciliteer meer Knarrenhof-achtige concepten (kleinschalig, sociaal en zorg ondersteunend). Zowel koopwoningen als huurwoningen
o Financiële ondersteuning bij verhuizing en woningontruiming

2. Herintroductie kleinschalige 'bejaardenhuis-plus' modellen

o Voor wie niet zelfstandig wil of kan blijven wonen
o Combinatie van privacy, zorg, ontmoeting en toezicht

3. Toegankelijkheid verbeteren bij bestaande woningen

o Stimuleren van liften in oudere wooncomplexen. Maak een 'liftsquad'
o Toegang tot subsidie of hulp bij woningaanpassingen (traplift, badkamer, isolatie)
o Zet in op woningaanpassingen (zoals trapliften) en ondersteun bewoners hierin financieel en praktisch

4. Start pilots in wijken met veel 65+ bewoners

o Ontwikkel een woonprogramma op maat voor inwoners, met inspraak.

5 Vrijwel niemand wil afhankelijk zijn van zorg, maar tijdige ondersteuning om voorbereid te zijn wordt wél gewaardeerd.

- Sterke sociale netwerken (familie, kerk, buren, verenigingsleven) zorgen voor vertrouwen en zelfredzaamheid. Merendeel van de respondenten heeft mensen die kunnen helpen bij kleine klusjes
- Een goed sociaal netwerk is cruciaal; zonder netwerk neemt kwetsbaarheid sterk toe
- De behoefte aan lichte ondersteuning groeit
- Inwoners met fysieke beperkingen of inwoners die geen familie in de buurt hebben, maken zich zorgen om de toekomst
- Gebrek aan informatie over hulp
  - Hulp in de huishouding
  - Klusjes in huis
  - Hulp bij administratie of aanvragen

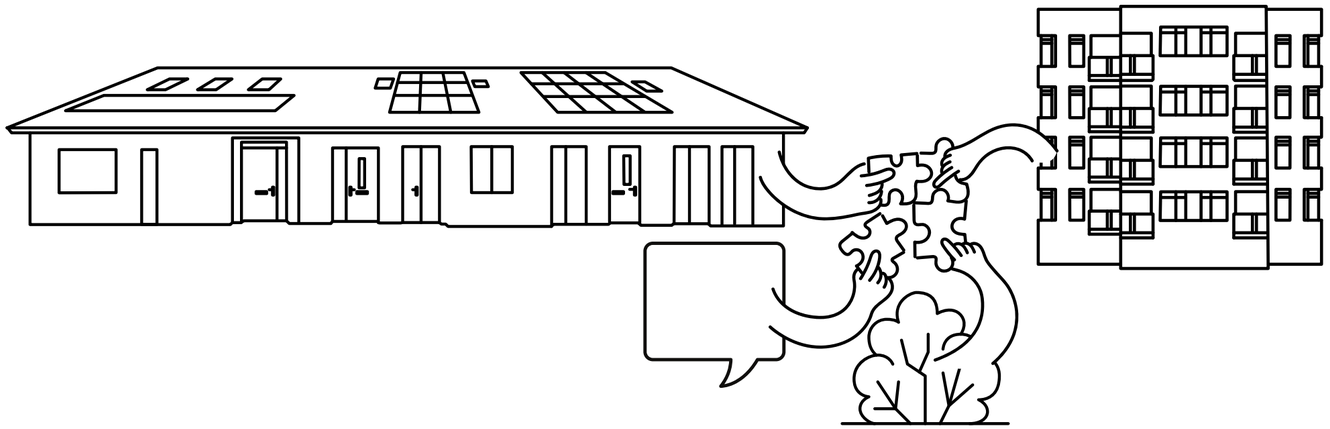

Quotes inwoners

"Ik red mij uitstekend, maar ook ik kan vallen of onwel worden. Ik zou graag iemand hebben waar ik mij dagelijks, bijv. na het opstaan 's morgens, telefonisch kan melden. Meld ik mij niet, dan zou zo'n persoon actie kunnen ondernemen. Mijn grootste zorg is om bijv. een paar weken dood in huis te liggen en dat zou zo maar kunnen gebeuren. Ik heb geen kinderen of familie op wie ik een beroep kan doen".

"Het huis schoonhouden wordt steeds meer een probleem. En mocht ik ooit verhuizen of dit huis willen opknappen, schilderen of zo, zou ik niet weten hoe ik dat voor elkaar moet krijgen. Dit deed ik vroeger zelf maar dat gaat niet meer en mijn ouders en broer en zus zijn nu ook te oud om dit te kunnen".

Interventie 6

1. Buurtmaatjes en klushulp

- Introduceer een laagdrempelig systeem van vrijwillige hulp bij huishouding, onderhoud of klusjes
- Maak een koppeling naar jongeren of gepensioneerden in de wijk

2. Informatievoorziening & ondersteuning

- Creëer een duidelijk en herkenbaar aanspreekpunt of loket voor hulpvragen qua zorg & ondersteuning
- Zorg voor toegankelijke communicatie, ook digitaal en eventueel in meerdere talen.

3. Promoot voorlichting aan huis

- Zorg inwoners tussen 55-70 jaar hiervan op de hoogte zijn om samen voorkeuren en wensen in kaart te brengen

6

Eenzaamheid wordt ervaren, zeker bij alleenstaanden zonder netwerk of bij verlies van partner en/of mobiliteit

- Er is veel sociale zelfstandigheid, maar ook besef van toenemende eenzaamheid (vooral na verlies partner, inleveren van mobiliteit of na verhuizing).
- Fysiek en financieel kwetsbare inwoners geven aan behoefte te hebben aan meer buurtcontact. Vitale inwoners tussen 55-70 zijn heel ondernemend en vinden hun sociale kring voldoende.
- Voor inwoners die zich eenzaam voelen is een sterke behoefte aan meer contactmomenten of buurtactiviteiten.
    - Wensen zijn ontmoetingsplekken, activiteiten op loopafstand, en betrokkenheid in de wijk.
- Participatie:
- Vitale inwoners tussen 55-70 jaar zijn veelal actief in vrijwilligerswerk
    - Weinig behoefte aan algemene buurtactiviteiten; liever betekenisvolle of thematische bijeenkomsten
    - Meerdere suggesties voor ontmoetingsplekken, met sport/wandelen/koffie/gezamenlijke hulp als thema

Quotes Inwoners

Ik heb een partner, ik werk vier dagen per week, ik ga twee avonden per week in groepsverband sporten, actief in de kerk

"Ik ben veel alleen en vind dat ook prettig. Maar een centrale plek voor koffiedrinken en klusjes zou mooi zijn."

"Ik heb al 36 jaar verkering en afleiding"

"Thuis praat de tafel niet"

Interventie 7

Bouw aan gemeenschapskracht en beschouw iedere wijk als een levend en gezond ecosysteem

Creëer een burennetwerk met straatambassadeurs

- Buurtbewoners als aanspreekpunt voor anderen
- Verbinding bevorderen, signaleren van eenzaamheid of hulpbehoefte

Ontwikkel buurtontmoetingsplekken op maat

- Bied laagdrempelige activiteiten aan in buurthuizen en ontmoetingsplekken voor gepensioneerden of financieel/sociaal kwetsbare inwoners waarbij je aansluiting vindt of dat wat er al is
- Laat buurtbewoners meedenken en organiseren om eigenaarschap te vergroten

Niet alleen koffiedrinken, maar combineren met:

- Wandelen, klussen, fitness
- Zorgspreekuur of informatiepunt
- Gericht op verbinding, zingeving en ondersteuning

Organiseer "Digitaal mee"-trainingen

- Digitale ondersteuning bij zorgaanvragen, communicatie en alledaagse zaken
- In samenwerking met bibliotheek of welzijnswerk

Aanbevelingen voor vervolgproject

Wat: Start klein, met pilotwijken, om oplossingen te co-creeren
Bijvoorbeeld in wijken met veel inwoners tussen 55-70 jaar en bestaande betrokkenheid (zoals bij "Wijs met je Wijk"), en test daar de genoemde interventies zoals:

- Een team van lokale woon- en leefcoaches
- Een ontmoetingsplek 2.0
- Een wijkklushulp en burennetwerk

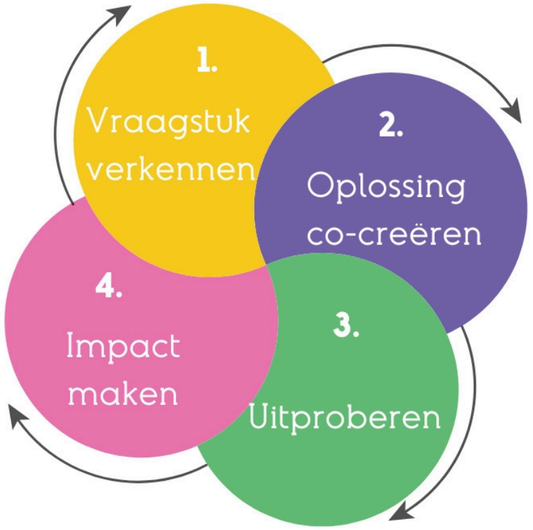

https://www.thuiswageningen.nl/thuis-aanpak/
Betrek de mensen om wie het gaat op basis van hun persoonlijke drijfveer om samen een oplossing te vinden. Koppel eerst terug aan Veenendaal wat we in stap 1 ontdekt hebben. Zo ontstaat er een gezamenlijk startpunt. Zoek daarna vanuit een gelijkwaardige basis samen naar oplossingsmogelijkheden voor het vraagstuk. Waarbij je inwoners niet alleen vraagt om input Creëer echt samen op basis van gelijkwaardigheid. Maak hierbij gebruik van inclusieve werkvormen die aansluiten bij en toegankelijk zijn voor de inwoners die je erbij wil betrekken.

Praat Vandaag Over Morgen

Hoe ga jij met je naasten het gesprek aan?

Laat je stem horen en ga in gesprek!

Langer thuis blijven wonen; dit is belangrijk en nodig!

